

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ പഞ്ചമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച
ദ്വാരി ദ്യുനദ്യാ ജ്വലഭഃ കുരുണാം
മൈത്രേയമാസീനമഗാധബോധം |
ക്ഷത്തോപസ്യുത്യാച്യുതഭാവശുദ്ധഃ
പപ്രച്ഛ സൗശീൽയഗുണാഭിത്യുപ്തഃ || 1 ||

വിദൂര ഉവാച
സുഖായ കർമാണി കരോതി ലോകോ
ന തൈഃ സുഖം വാൻയദുപാരമം വാ |
വിന്ദേത ഭൂയസ്തത ഏവ ദുഃഖം
യദത്ര യുക്തം ഭഗവാൻ വദേനഃ || 2 ||

ജനസ്യ കൃഷ്ണാദ്വിമുഖസ്യ ദൈവാ -
ദധർമശീലസ്യ സുദുഃഖിതസ്യ |
അനുഗ്രഹായേഹ ചരന്തി നൂനം
ഭൂതാനി ഭവ്യാനി ജനാർദനസ്യ || 3 ||

തത്സാധുവർയാദിശ വർത്ത ശം നഃ
സംരാധിതോ ഭഗവാൻ യേന പുംസാം |
ഹൃദി സ്ഥിതോ യച്ഛതി ഭക്തിപൂതേ
ജ്ഞാനം സതത്ത്വാധിഗമം പുരാണം || 4 ||

കരോതി കർമാണി കൃതാവതാരോ

യാന്യാത്മതന്ത്രോ ഭഗവാംസ്തർയധീശഃ |

യഥാ സസർജാഗ്ര ഇദം നിരീഹഃ

സംസ്ഥാപ്യ വൃത്തിം ജഗതോ വിധത്തേ || 5 ||

യഥാ പുനഃ സ്വേ ഖ ഇദം നിവേശ്യ

ശേതേ ഗുഹായാം സ നിവൃത്തവൃത്തിഃ |

യോഗേശ്വരാധീശ്വര ഏക ഏത -

ദനുപ്രവിഷ്ടോ ബഹുധാ യഥാ്സീത് || 6 ||

ക്രീഡൻ വിധത്തേ ദ്വിജഗോസുരാണാം

ക്ഷേമായ കർമാൺയവതാരഭേദൈഃ |

മനോ ന തൃപ്യത്യപി ശൃൺവതാം നഃ

സുശ്ലോകമൗലേശ്വരിതാമൃതാനി || 7 ||

യൈസ്തത്തുഭേദൈരധിലോകനാഥോ

ലോകാനലോകാൻ സഹലോകപാലാൻ |

അചീക്ലുപദ്യത്ര ഹി സർവസത്തു -

നികായഭേദോദ്യധികൃതഃ പ്രതീതഃ || 8 ||

യേന പ്രജാനാമുത ആത്മകർമ്മ -

രൂപാഭിധാനാം ച ഭിദാം വ്യധത്ത |

നാരായണോ വിശ്വസുധാത്മയോനി -

രേതച്ച നോ വർണയ വിപ്രവർയ || 9 ||

പരാവരേഷാം ഭഗവൻ വ്രതാനി

ശ്രുതാനി മേ വ്യാസമുഖാദഭീക്ഷ്ണം |

അത്യുപ്നുമ ക്ഷുൽബസുഖാവഹാനാം

തേഷാമൃതേ കൃഷ്ണകഥാമൃതൗലാത് || 10 ||

കസ്തുപ്നുയാത്തതീർഥപദോദ്ഭിധാനാത്
 സത്രേഷു വഃ സൂരിഭിരീഡ്യമാനാത് |
 യഃ കർണനാഡീം പുരുഷസ്യ യാതോ
 ഭവപ്രദാം ഗേഹരതിം ഛിനന്തി || 11 ||

മുനിർവിവക്ഷുർഭഗവദ്ഗുണാനാം
 സഖാപി തേ ഭാരതമാഹ കൃഷ്ണഃ |
 യസ്മിന്നുണാം ഗ്രാമ്യസുഖാനുവാദൈ -
 ര്മതിർഗൃഹീതാ നു ഹരേഃ കഥായാം || 12 ||

സാ ശ്രദ്ധയാനസ്യ വിവർധമാനാ
 വിരക്തിമന്യത്ര കരോതി പുംസഃ |
 ഹരേഃ പദാനുസ്മൃതിനിർവൃതസ്യ
 സമസ്തദുഃഖാത്യയമാശു ധത്തേ || 13 ||

താംഛോച്യശോച്യാനവിദ്വാന്യശോഛേ
 ഹരേഃ കഥായാം വിമുഖാനഘേന |
 ക്ഷിണോതി ദേവോന്നിമിഷസ്തു യേഷാ -
 മായുർവൃഥാവദഗതിസ്സ്മൃതീനാം || 14 ||

തദസ്യ കൗഷാരവ ശർമദാതു -
 ര്ഹരേഃ കഥാമേവ കഥാസു സാരം |
 ഉദ്ധൃത്യ പുഷ്പേഭ്യ ഇവാർതബന്ധോ
 ശിവായ നഃ കീർതയ തീർഥകീർതേഃ || 15 ||

സ വിശ്വജ്ഞമസ്ഥിതിസംയമാർഥേ
 കൃതാവതാരഃ പ്രഗൃഹീതശക്തിഃ |
 ചകാര കർമാൺയതിപുരുഷാണി
 യാനീശ്വരഃ കീർതയ താനി മഹ്യം || 16 ||

ശ്രീശുക ഉവാച

സ ഏവം ഭഗവാൻ പൃഷ്ടഃ ക്ഷത്രതാ കൗഷാരവിർമുനിഃ |
പുംസാം നിഃശ്രേയസാർഥേന തമാഹ ബഹു മാനയൻ || 17 ||

മൈത്രേയ ഉവാച

സാധു പൃഷ്ടം ത്വയാ സാധോ
ലോകാൻ സാധുനൂഗൃഹ്ണതാ |
കീർത്തിം വിതൻവതാ ലോകേ
ആത്മനോദ്യോക്ഷജാത്മനഃ || 18 ||

നൈതച്ചിത്രം ത്വയി ക്ഷത്തർബാദരായണവീര്യജേ |
ഗൃഹീതോന്മനയഭാവേന യത്ത്വയാ ഹരിരീശ്വരഃ || 19 ||

മാണ്ഡവ്യശാപാദ്ഭഗവാൻ പ്രജാസംയമനോ യമഃ |
ഭ്രാതൃഃ ക്ഷേത്രേ ഭുജിഷ്യായാം ജാതഃ സത്യവതീസുതാത് || 20 ||

ഭവാൻ ഭഗവതോ നിത്യം സമ്മതഃ സാനുഗന്ധ്യ ച |
യസ്യ ജ്ഞാനോപദേശായ മാദ്വിദിശദ്ഭഗവാൻ വ്രജൻ || 21 ||

അഥ തേ ഭഗവൽലീലാ യോഗമായോപബൃംഹിതാഃ |
വിശ്വസ്ഥിത്യുദ്ഭവാന്താർഥാ വർണയാമ്യനുപൂർവശഃ || 22 ||

ഭഗവാനേക ആസേദമഗ്ര ആത്മാത്മനാം വിഭുഃ |
ആത്മേച്ഛാനുഗതാവർത്ഥാ നാനാമത്യുപലക്ഷണഃ || 23 ||

സ വാ ഏഷ തദാ ഭൃഷ്ടാ നാപശ്യദ് ദൃശ്യമേകരാട് |
മേന്വേസന്തമിവാത്മാനം സുപ്തശക്തിരസുപ്തദൃക് || 24 ||

സാ വാ ഏതസ്യ സന്ദ്രഷ്ടുഃ ശക്തിഃ സദസദാത്മികാ |
മായാ നാമ മഹാഭാഗ യയേദം നിർമമേ വിഭുഃ || 25 ||

കാലവൃത്തത്യാ തു മായായാം ഗുണമയ്യാമധോക്ഷജഃ |
പുരുഷേണാത്മഭൂതേന വീര്യമാധത്ത വീര്യവാൻ || 26 ||

തതോഭവൻ മഹത്തത്തുമവ്യക്താത്കാലചോദിതാത് |
വിജ്ഞാനാത്മാത്മഭേദഹസ്ഥം വിശ്വം വൃഞ്ജംസ്തമോനൂദഃ || 27 ||

സോഽപ്യംശഗുണകാലാത്മാ ഭഗവദ്യുഷ്ടിഗോചരഃ |
ആത്മാനം വ്യകരോദാത്മാ വിശ്വസ്യാസ്യ സിന്ധുക്ഷയാ || 28 ||

മഹത്തത്താദ്വികുർവാണാദഹന്തത്തും വൃജായത |
കാർയകാരണകർത്രാത്മാ ഭൂതേന്ദ്രിയമനോമയഃ || 29 ||

വൈകാരികസ്തൈജസശ്ച താമസശ്ചേത്യഹം ത്രിധാ |
അഹന്തത്താദ്വികുർവാണാൻമനോ വൈകാരികാദഭൂത് |
വൈകാരികാശ്ച യേ ദേവാ അർഥാഭിവൃഞ്ജനം യതഃ || 30 ||

തൈജസാനീന്ദ്രിയാൺയേവ ജ്ഞാനകർമ്മമയാനി ച |
താമസോ ഭൂതസൂക്ഷ്മാദിര്യതഃ ഖം ലിംഗമാത്മനഃ || 31 ||

കാലമായാംശയോഗേന ഭഗവദ്വീക്ഷിതം നഭഃ |
നഭസോഽനുസൃതം സ്പർശം വികുർവന്നിർമമേന്ദ്രിലം || 32 ||

അനിലോഽപി വികുർവാണോ നഭസോരുബലാൻവിതഃ |
സസർജ രൂപതൻമാത്രം ജ്യോതിർലോകസ്യ ലോചനം || 33 ||

അനിലേനാൻവിതം ജ്യോതിർവികുർവത്പരവീക്ഷിതം |
ആധത്താംഭോ രസമയം കാലമായാംശയോഗതഃ || 34 ||

ജ്യോതിഷാംഭോഽനുസംസൃഷ്ടം വികുർവദ്ബ്രഹ്മവീക്ഷിതം |
മഹീം ഗന്ധഗുണാമാധാത്കാലമായാംശയോഗതഃ || 35 ||

ഭൂതാനാം നഭ ആദീനാം യദ്യദ്ഭവ്യാവരാവരം |
തേഷാം പരാനുസംസർഗാദ്യഥാസംഖ്യം ഗുണാൻ വിദുഃ || 36 ||

ഏതേ ദേവാഃ കലാ വിഷ്ണോഃ കാലമായാംശലിംഗിനഃ |
നാനാത്യാത്വക്രിയാനീശാഃ പ്രോചുഃ പ്രാഞ്ജലയോ വിഭുഃ || 37 ||

ദേവാ ഉഘുഃ
നമാമ തേ ദേവപദാരവിനം
പ്രപന്നതാപോപശമാതപത്രം |
യൻമൂലകേതാ യതയോഽഞ്ജസോരു -
സംസാരദുഃഖം ബഹിരുത്ക്ഷിപന്തി || 38 ||

ധാതർയദസ്മിൻ ഭവ ഈശ ജീവാ -
സ്താപത്രയേണോപഹതാ ന ശർമ |
ആത്മൻ ലഭന്തേ ഭഗവംസ്തവാംഘ്രി -
ച്ഛായാം സവിദ്യാമത ആശ്രയേമ || 39 ||

മാർഗന്തി യത്തേ മുഖപദ്മനീന്ധൈ -
ശ്ചരന്ദഃസുപർണൈര്യുഷയോ വിവിക്തേ |
യന്യാഘമർഷോദസരിദ്വരായാഃ
പദം പദം തീർഥപദഃ പ്രപന്നാഃ || 40 ||

യച്ഛുദ്ധയാ ശ്രുതവത്യാ ച ഭക്ത്യാ
സമ്മുജ്യമാനേ ഹൃദയേഽവധായ |
ജ്ഞാനേന വൈരാഗ്യബലേന ധീരാ
വ്രജേമ തത്തേഽഘ്രിസരോജപീഠം || 41 ||

വിശ്വസ്യ ജൻമസ്ഥിതിസംയമാർഥേ
കൃതാവതാരസ്യ പദാംബുജം തേ |

വ്രജേമ സർവേ ശരണം യദീശ

സ്ഥൃതം പ്രയച്ഛത്യഭയം സ്വപുംസാം || 42 ||

യത്സാനുബന്ധേന്ധിസതി ദേഹഗേഹേ

മമാഹമിത്യുപദുരാഗ്രഹാണാം |

പുംസാം സുദൂരം വസതോപി പുർയാം

ഭജേമ തന്തേ ഭഗവൻ പദാബ്ജം || 43 ||

താൻ വൈ ഹൃസദ്യുത്തിഭിരക്ഷിഭിര്യേ

പരാഹൃതാന്തർമനസഃ പരേശ |

അഥോ ന പശ്യന്തുരുഗായ നൂനം

യേ തേ പദന്യാസവിലാസലക്ഷ്യാഃ || 44 ||

പാനേന തേ ദേവ കമാസുധായാഃ

പ്രവൃദ്ധഭക്ത്യാ വിശദാശയാ യേ |

വൈരാഗ്യസാരം പ്രതിലഭ്യ ബോധം

യമാഞ്ജസാൻവീയുരകുംഠധിഷ്ഠ്യം || 45 ||

തഥാപരേ ചാത്മസമാധിയോഗ -

ബലേന ജിത്വാ പ്രകൃതിം ബലിഷ്ഠാം |

ത്വാമേവ ധീരാഃ പുരുഷം വിശന്തി

തേഷാം ശ്രമഃ സ്യാന്ന തു സേവയാ തേ || 46 ||

തന്തേ വയം ലോകസിസൃക്ഷയാദ്യ

ത്വയാനുസൃഷ്ടാസ്ത്രിഭിരാത്മഭിഃ സ്ഥ |

സർവേ വിയുക്താഃ സ്വവിഹാരതന്ത്രം

ന ശക്നുമസ്തത്പ്രതിഹർതവേ തേ || 47 ||

യാവദ്ബലിം തേജ ജഹരാമ കാലേ

യഥാ വയം ചാന്നമദാമ യത്ര |

യഥോഭയേഷാം ത ഇമേ ഹി ലോകാ
ബലിം ഹരന്തോന്നമദന്ത്യനുഹഃ || 48 ||

ത്വം നഃ സുരാണാമസി സാൻവയാനാം
കൂടന്ധ ആദ്യഃ പുരുഷഃ പുരാണഃ |
ത്വം ദേവ ശക്ത്യാം ഗുണകർമയോനൗ
രേതസ്ത്വജായാം കവിമാദധ്യജഃ || 49 ||

തതോ വയം സത്പ്രമുഖാ യദർഥേ
ബഭൂവിമാത്മൻ കരവാമ കിം തേ |
ത്വം നഃ സ്വചക്ഷുഃ പരിദേഹി ശക്ത്യാ
ദേവ ക്രിയാർഥേ യദനുഗ്രഹാണാം || 50 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
തൃതീയസ്കന്ധേ വിദുരോദ്ധവസംവാദേ പഞ്ചമോദ്യായഃ ||